

Студент 3 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Анотація. Розглянуто сутність, особливості структури, різні підходи до визначення сегментів фінансового ринку України. Запропоновано ефективні інструменти впливу, актуалізовано пріоритетні шляхи розвитку та визначено роль фінансового ринку України.

Аннотация. Рассмотрены сущность, особенности структуры, разные подходы к определению сегментов финансового рынка Украины. Предложены эффективные инструменты влияния, актуализированы приоритетные пути развития и определена роль финансового рынка Украины.

Annotation. The essence, features of structure and various approaches to the definition of financial market segments are considered. Effective tools of influence on the financial market of Ukraine are offered. Priority ways of development of the financial market of Ukraine are stitized.

Ключові слова: фінансовий ринок, фінансова політика, фондовий ринок, прями інвестиції, цінні папери.

Формування фінансового ринку як економічне явище пов'язане з об'єктивним процесом розвитку суспільства в умовах глобалізації світової економіки. Фінансовий ринок є найважливішим інститутом економіки. Всебічне дослідження взаємодії його сегментів є важливим науковим завданням, адже внутрішній валютний, фондовий, грошовий та товарний ринки є індикаторами розвитку всієї української економіки.

Глибокі зміни, що відбуваються в площині фінансових відносин протягом десятиліть, в останні роки відбуваються особливо стрімко. Каталізатором цих змін окрім науково-технічного прогресу стала поточна фінансово-економічна криза і світова економіка ще остаточно не пододала всі її наслідки. Натомість очевидними стали ті зміни в площині державного регулювання економіки, її фінансової сфери, необхідність котрих уже остаточно визріла. Фінансовий ринок України потребує всебічного аналізу та подальшого реформування.

Метою роботи є визначення структури українського фінансового ринку, взаємодії його елементів.

Аналіз фінансового ринку України є надзвичайно важливим з точки зору виявлення тих диспропорцій, котрі заважають ефективному функціонуванню фінансової сфери вітчизняної економіки [1].

Також все більш значущим стає питання використання світових фінансових ресурсів, зокрема прямих інвестицій, які мають пріоритетне значення для економічного зростання вітчизняної економіки [1].

Характерною ознакою сучасного розвитку світової економіки є процес глобалізації, який полягає у поетапному формуванні цілісного та взаємозалежного всесвітнього господарства, окремі ланки якого органічно поєднані фінансово-економічними, виробничо-технічними та іншими зв'язками. Україна є учасницею глобалізаційних процесів, що відбуваються у світовій економіці. Динаміка показників фінансових потоків, що формуються і в Україні, свідчать про те, що фінансовий ринок країни розвивається досить інтенсивно і відповідно вимагає удосконалення системи управління зростаючими фінансовими активами країни.

Фінансовий ринок України є об'єктом прискіпливої уваги багатьох вітчизняних економістів. Зокрема, можна назвати таких вітчизняних вчених, як Ю. Сапачук, О. Никитенко, І. Школьник, О. Макарюк, В. Базилевич [1 – 6].

За економічною сутністю фінансовий ринок – це сукупність економічних відносин, пов'язаних з розподілом фінансових ресурсів, купівлею-продажем тимчасово вільних грошових коштів і цінних паперів [2].

Об'єктами відносин на фінансовому ринку є грошово-кредитні ресурси, цінні папери та фінансові послуги, суб'єктами відносин – держава, підприємства різних форм власності, окремі громадяни [2].

В організаційному плані фінансовий ринок – це сукупність ринкових фінансових інституцій, що супроводжують потік коштів від власників фінансових ресурсів до позичальників. До них належать комерційні банки, валютні та фондові біржі, інвестиційні фонди компаній, лізингові організації, пенсійні та страхові фонди, національний банк, позабіржові торговельні системи, розрахунково-клірингові організації, депозитарії, інвестиційні керуючі реєстратори, інші фінансові інституції, які відповідно до чинного законодавства можуть здійснювати операції на фінансовому ринку [2].

Фінансовий ринок є системою окремих самостійних ринків, у кожному з яких виділяють ринки конкретних видів фінансових активів. Сьогодні існує декілька точок зору щодо складу фінансових ринків, то найбільш прийнятними є дві з них (рис. 1) [3].

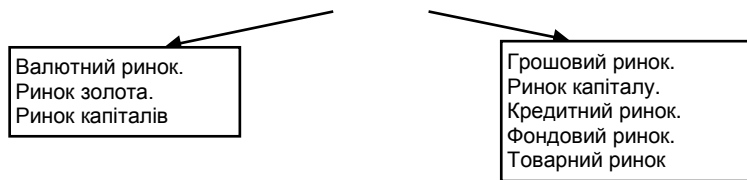

Рис. 1. Аналіз підходів структури фінансового ринку [3]

Слід розглянути загальну структуру ринку України (рис. 2).

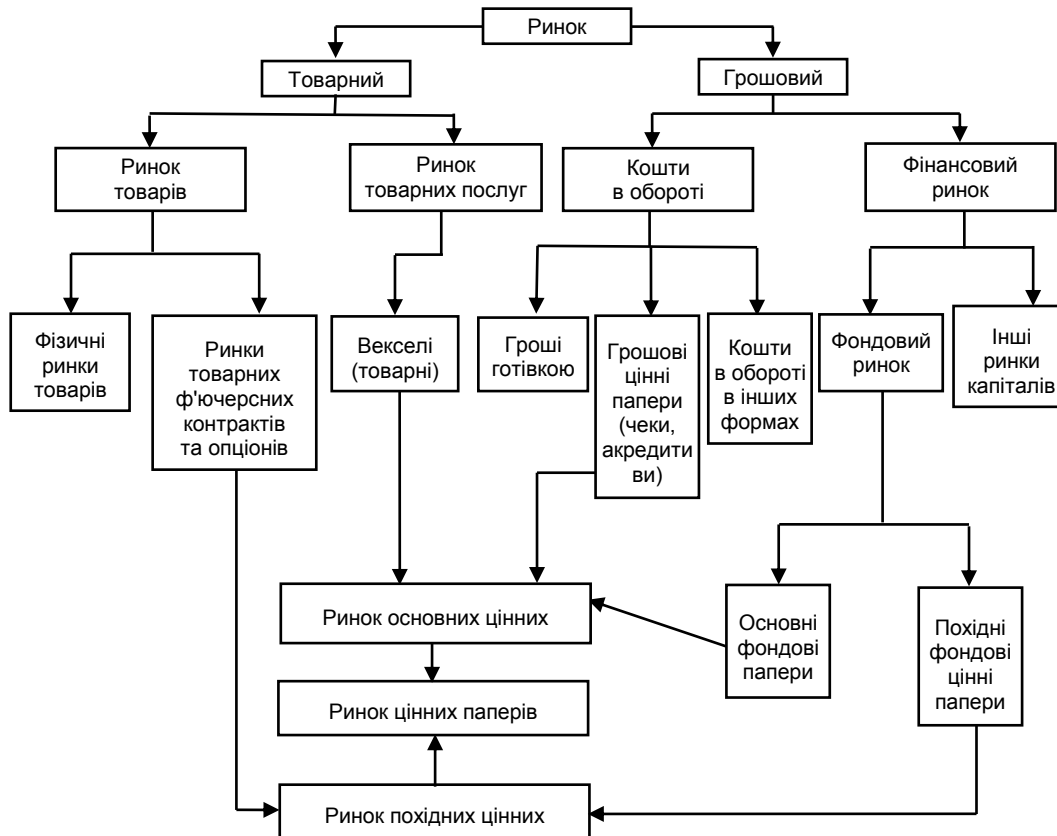

Рис. 2. Загальна структура фінансового ринку України [4]

Аналізуючи фінансовий ринок України, вітчизняні економісти зазначили, що в Україні розвинута банківська система набагато краще ніж фондовий ринок. Тому треба розробити основні засади регулювання відносин на фондовому ринку України.

Ефективне функціонування фінансового ринку в умовах ринкової економіки повинно базуватись на чітко розроблених засадах державного регулювання відносин, що складаються в межах даного ринку серед його учасників. Роль фінансового ринку у фінансово-економічній ситуації країни досить важливе і тому постійно є в центрі уваги головних гілок влади – Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та інших владних структур [5].

Необхідно зробити такі кроки, щоб покращити стан фондового ринку України: консолідувати біржову систему України та створити високотехнологічну єдину платформу для торгівлі цінними паперами, яка відповідатиме міжнародним вимогам, забезпечуватиме тісний зв'язок між організаторами торгівлі депозитарно-кліринговою системою з метою мінімізації ризиків; завершити розбудову Національної депозитарної системи: впровадити дворівневу систему з центральним депозитарієм, удосконалити облік прав власності на цінні папери і т. д.

Наук. керівн. Возненко Н. І.

Література: 1. Сапачук Ю. Фінансовий ринок України: проблеми та перспективи / Ю. Сапачук // Фінанси України. – 2011. – № 5. – С. 3–14. 2. Школьник І. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку : монографія / І. Школьник. – Суми : ВВП "Мрія-1" ЛТД, УАБС НБУ, 2008. – 348 с. 3. Никитенко О. Елементи та структура українського фінансового ринку / О. Никитенко // Економіка реалії часу. – 2013. – № 2 (7). – С. 241–251. 4. Фінансовий ринок та його розвиток в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pidruchniki.ws/17190512>. – Назва з екрану. 5. Базилевич В. Розвиток фінансового ринку в сучасних умовах / В. Базилевич // Фінанси України. – 2009. – № 12. – С. 5–12. 6. Макарюк О. Проблеми розвитку фінансового ринку України [Електронний ресурс] / О. Макарюк. – Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua>. – Назва з екрану.